

Ärendenummer
TRV 2022/8976
Motpartens ärendenummer
U2021/04610

Dokumentdatum
2022-04-20

Mottagare
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
i.remissvar@regeringskansliet.se
Diariet
GD-sekreterare
Webb-och projektstöd
Lennart Kalander
Håkan Persson
GD kansli

Svar på remiss gällande en ny rymdlag (SOU 2021:91)

Trafikverket ser positivt på att rymdlagstiftningen ses över i syfte att åstadkomma en långsiktigt hållbar reglering av rymdverksamheten som står i samklang med internationella regelverk och nationella säkerhetsbehov och som skapar förutsägbarhet och goda förutsättningar för näringsliv och forskning.

Trafikverket har enligt förslaget till ny lagstiftning, i likhet med tidigare, inte några uppgifter kopplat till rymdverksamhet. Verket har inga synpunkter på detta men ser utifrån vår roll på transportområdet och de politiska målsättningar vi har att beakta ett behov av att peka på hur vissa vägval i betänkandet kan få konsekvenser för eller stå i konflikt med sådana målsättningar.

Förutsägbarhet och goda förutsättningar för näringsliv och forskning

Regeringen vill med översynen åstadkomma en långsiktigt hållbar reglering av rymdverksamheten som bland annat skapar förutsägbarhet och goda förutsättningar för näringsliv och forskning. En central målsättning med lagen är enligt betänkandet att främja svensk rymdverksamhet för att stärka forskning, utveckling och industrins innovations- och konkurrenskraft samt för att tillgodose samhällets behov av rymdrelaterad kunskap och teknik. Av betänkandet framgår vidare att det pågår en internationell utveckling driven av privata aktörer mot att erbjuda tjänster på området kommersiell bemannad rymdfart, så kallad rymdturism. När det gäller kommersiell bemannad rymdfart har uppdraget varit att, som underlag för regeringens framtida överväganden, identifiera inom vilka områden kompletterande reglering kan behövas för att sådan verksamhet ska kunna bedrivas i Sverige.

I betänkandet görs bedömningen att bemannad rymdfart genom horisontell utsändning, som oftast sker från flygplatser, bör kunna hanteras enligt luft-

Ärendenummer
TRV 2022/8976
Motpartens ärendenummer
U2021/04610

Dokumentdatum
2022-04-20

fartslagstiftningen. Av betänkandet framgår att denna lagstiftning är anpassad för bemannade flygningar och innehåller säkerhetskrav för såväl farkoster som anläggningar och personal.

Trafikverket delar uppfattningen att luftfartslagstiftningen förefaller ha bättre förutsättningar att hantera kommersiell bemannad rymdfart även om den sannolikt inte gör det fullt ut idag eftersom den inte har tagits fram i syfte att säkerställa verksamhet som rymdturism. Trafikverkets bedömning är därmed att målsättningen om förutsägbarhet är uppfylld med den föreslagna lagen, men att målsättningen om goda förutsättningar inte nödvändigtvis kan anses föreligga innan luftfartslagstiftningen har setts över utifrån näringslivets behov.

Transportpolitiska hänsynsmålet om hälsa och säkerhet

En ny rymdlag måste även skapa säkra förutsättningar för rymdverksamhet, så att ingen riskerar att dödas eller skadas allvarligt av verksamheten. Mot bakgrund av transportpolitiska målsättningar och särskilt hänsynsmålet om hälsa och säkerhet menar Trafikverket att dessa aspekter saknas i förslaget och lagens syfte och eventuellt även innehåll behöver utökas till att även omfatta säkerhet.

Säkerställande av intressen kopplade till markanvändning

Av betänkandet framgår mot bakgrund av att regeringen har beslutat att Sverige ska genomföra satellitutsändningar från Esrange måste Sverige ta ett större ansvar för sin rymdverksamhet, och att det är nödvändigt att förstå sambandet mellan sådan verksamhet och säkerhets-, försvars- och utrikespolitiska frågor. I betänkandet anges vidare att Sveriges unika rymdbas Esrange är en viktig nationell och internationell resurs för forskning, utveckling, demonstration, testverksamhet och annan rymdrelaterad verksamhet. Betänkandet pekar även på att regeringen i sin nationella rymdstrategi för fram att Esrange är en viktig nationell och europeisk strategisk resurs för nationell och internationell forskning, utveckling och annan rymdverksamhet och att rymdbasen bör vara öppen för internationella samarbeten, men med hänsyn tagen till Sveriges utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska intressen.

Ändå kan inte Trafikverket se att det finns något i den föreslagna lagstiftningen som rör hur man skyddar markområdet kring Esrange i händelse av att det finns eller kan uppstå konflikter med andra intressen, inbegripet riksintressen, i området eller som säkerställer möjlig utbyggnad. Detta innebär att det inte finns någon statlig myndighet eller annan statlig aktör som har möjlighet att skydda Esrange eller andra eventuella rymdhamnars eller andra former av avskjutningsplatsers funktion genom riksintresseinstitutet på

Ärendenummer
TRV 2022/8976
Motpartens ärendenummer
U2021/04610

Dokumentdatum
2022-04-20

motsvarande sätt som Trafikverket, Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i uppgift att göra på sina uppdragsområden. Trafikverket ser inte att ett eventuellt riksintresseutpekande för Esrange skulle ligga inom ramen för Trafikverkets uppdrag utifrån 2 § kap 9 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, som avser kommunikation (tillgänglighet). Trafikverket ser vidare inte heller att Esrange utgör en konflikt för luftfartens riksintresse.

Övrigt

På s. 345 i betänkandet framgår att ”Skulle man vilja etablera en verksamhet som endast hanterar rymdturism med horisontell utsändning skulle en sådan verksamhet falla inom Luftfartsverkets föreskriftsrätt i 6 kap. 12 § luftfartslagen och alltså kunna omfattas av den regleringen.” Trafikverket vill uppmärksamma utredaren på att det i nämnda lagrum enbart sker en delegering från riksdag till regering. Regeringen har i 6 kap. 2 § luftfartsförordningen förvisso fört in en rätt, men då till Transportstyrelsen, att denna myndighet ”får meddela föreskrifter om användande för start och landning av områden som inte har inrättats för sådana ändamål eller som tillfälligt har inrättats för sådana ändamål.” Trafikverket har inte försökt bedöma om denna reglering i luftfartsförordningen skulle kunna omfatta verksamhet som endast hanterar rymdturism med horisontell utsändning.

Det bör avslutningsvis knytas en sanktionsmöjlighet eller motsvarande till 11 § för att inte det föreslagna registret ska riskera att bli inaktuellt vid utebliven upplysning om ändringsbehov i registret.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit strategisk planerare Katarina Wigler. Samråd har skett med samhällsplanerare Jean-Marie Skoglund. I den slutliga handläggningen har chefen för Planering Stefan Engdahl, chefen för Nationell planering Lennart Kalander och chefen för enheten Strategisk planering Håkan Persson, som remissyttrandet är förankrat hos, deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Ärendenummer
TRV 2022/8976
Motpartens ärendenummer
U2021/04610

Dokumentdatum
2022-04-20

Katarina Wigler

Strategisk planerare

katarina.wigler@trafikverket.se

Direkt: 010-123 65 27

Mobil: 072-085 14 88

Trafikverket

Adress: 781 89 Borlänge

Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921

trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2022/8976, Motpartens ärendenummer U2021/04610, Dokumentdatum 2022-04-20, Dokumenttyp BREV.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.